

I

(Rezolucje, zalecenia i opinie)

OPINIE

EUROPEJSKI KOMITET EKONOMICZNO-SPOŁECZNY

533. SESJA PLENARNA EKES-U, 14.3.2018–15.3.2018

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego „Koncepcja zrównoważonego rozwoju społecznego mająca na celu poprawę standardu życia, pobudzenie wzrostu gospodarczego i zatrudnienia oraz zwiększenie pewności jutra obywateli w erze cyfrowej”

[opinia rozpoznawcza na wniosek prezydencji bułgarskiej]

(2018/C 237/01)

Sprawozdawca: **Giulia BARBUCCI (IT/II)**

Opinia na wniosek prezydencji bułgarskiej	Pismo z 5.9.2017
Podstawa prawna	Art. 304 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
Sekcja odpowiedzialna	Sekcja Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Obywatelstwa
Data przyjęcia przez sekcję	23.2.2018
Data przyjęcia na sesji plenarnej	15.3.2018
Sesja plenarna nr	533
Wynik głosowania	187/16/10
(za/przeciw/wstrzymało się)	

1. Wnioski i zalecenia

1.1. Wszystkie polityki realizowane przez instytucje europejskie, krajowe i lokalne powinny uwzględniać **czynnik zrównoważonego rozwoju społecznego** na równi ze zrównoważonym rozwojem gospodarczym i środowiskowym. Niedawne propozycje w zakresie **wymiaru społecznego** Europy⁽¹⁾, sformułowane na podstawie dokumentu Komisji otwierającego debatę oraz europejskiego filaru praw socjalnych, stanowią jedyną w swoim rodzaju okazję do rozpropagowania zrównoważonego rozwoju i związanych z nim działań wprowadzanych na szczeblu europejskim i krajowym w dziedzinie wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu, w dziedzinie zatrudnienia i praw społecznych. EKES zaleca, by propozycje zawarte w obecnym programie prac Komisji, m.in. pakiet dotyczący sprawiedliwości społecznej (Social Fairness Package), inicjatywa na rzecz równości opodatkowania w erze cyfrowej oraz reformy UGW, były nastawione na propagowanie zrównoważonego charakteru **europejskiego modelu społecznego**.

⁽¹⁾ Dz.U. C 81 z 2.3.2018, s. 145.

1.2. W oparciu o systemy monitorowania i istniejące już wskaźniki należałoby jeszcze dokładniej **analizować wpływ działań** podejmowanych w dziedzinie polityki społecznej pod kątem ich zgodności z zasadami zrównoważonego rozwoju społecznego. EKES zaleca instytucjom, by przeprowadziły ocenę obecnych i nowych instrumentów (zaczynając od tabeli wyników filaru praw socjalnych) oraz zweryfikowały ich skuteczność, aby móc dokładniej określić oddziaływanie polityki na obywateli.

1.3. EKES odnotowuje obawy dotyczące potrzeby zaktualizowania obowiązujących standardów pracy i standardów społecznych, wyrażone przez Parlament Europejski w rezolucji z 19 stycznia 2017 r. w sprawie Europejskiego filaru praw socjalnych. W odpowiednim czasie wniesie wkład w pakiet dotyczący sprawiedliwości społecznej ujęty w programie prac Komisji Europejskiej na rok 2018. Podkreśla również potrzebę wsparcia nowych, bardziej zróżnicowanych ścieżek kariery na rynkach pracy za pomocą odpowiednich warunków ramowych, które zarówno poprawiłyby zatrudnienie i standardy dla pracowników w całej Europie niezależnie od warunków umów o pracę, jak i sprzyjałyby większej konwergencji na drodze do lepszych warunków pracy i życia. Przyczyniłoby się to również do przezwyciężenia dysproporcji regionalnych. EKES popiera zalecenie Parlamentu Europejskiego, by Komisja Europejska i partnerzy społeczni wspólnie dążyli do przedstawienia wniosku dotyczącego dyrektywy ramowej w sprawie godnych warunków pracy we wszystkich formach zatrudnienia, która to dyrektywa rozszerzałaby dotychczasowe normy minimalne na nowe rodzaje stosunków pracy.

1.4. Komitet dostrzega oczywistą zależność między **konkurencyjnością i wydajnością a zrównoważonym rozwojem społecznym**. Wszystkie strony muszą dążyć do osiągnięcia **wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu** a zarazem do stworzenia przedsiębiorstwom warunków sprzyjających tworzeniu większej liczby lepszych miejsc pracy. Praca pozostaje głównym czynnikiem tworzenia dobrobytu i zamożności. Trzeba jednak przywrócić należne znaczenie zasadzie, że tylko poprzez bardziej zrównoważony i sprzyjający włączeniu społecznemu wzrost, który gwarantuje ludziom **godne warunki pracy, adekwatne płace i świadczenia emerytalno-rentowe oraz możliwość egzekwowania przysługujących im praw** można dojść do większej sprawiedliwości w społeczeństwie. Konkurencyjność, wydajność i prawa pracy to elementy, które znów powinny harmonijnie wpisywać się w definicję polityki regulującej zatrudnienie i prawa socjalne.

1.5. Komitet zdaje sobie sprawę, że jeśli ludzie, którzy wciąż jeszcze zmagają się z poważnymi konsekwencjami polityki oszczędnościowej, nie skorzystają na bogactwie generowanym przez wzrost gospodarczy ani na większej wydajności wynikającej z cyfryzacji, system demokratyczny może być zagrożony.

1.6. EKES nawołuje, podobnie jak we wcześniejszych opiniach, do wzmożonych wysiłków na rzecz **przezwycięzania dysproporcji regionalnych**, jeśli chodzi o warunki pracy i życia w UE. Pozytywna konwergencja nie powinna być pustym sloganem, lecz przekrojowym paradygmatem, który należy brać pod uwagę i realizować w każdej z dziedzin polityki europejskiej, począwszy od polityki finansowej i gospodarczej. Dopóki między obywatelami istnieją tak znaczące różnice w poziomie wynagrodzeń i w faktycznym egzekwowaniu praw socjalnych, dopóty nie może być mowy o prawdziwej integracji. W tym kontekście zasadniczą rolę odgrywają **fundusze strukturalne**, które muszą być w większym stopniu skierowane na wyrównywanie różnic regionalnych.

1.7. EKES z zadowoleniem przyjmuje inicjatywy takie jak gwarancja dla młodzieży, ścieżki poprawy umiejętności oraz strategie na rzecz walki z długotrwałym bezrobociem. Zachęca instytucje europejskie i krajowe do zapewnienia odpowiednich zasobów, by ułatwić i przyspieszyć transformację i **w należyty sposób zagwarantować ciągłość dochodu** ⁽²⁾, szczególnie wśród grup znajdujących się w najbardziej niekorzystnej sytuacji. Ponadto EKES zaleca stworzenie odpowiednich warunków dla **zapewnienia konkurencyjności, tworzenia miejsc pracy i płynnej transformacji zawodowej** za pomocą siatki bezpieczeństwa socjalnego i innych środków towarzyszących, uwzględniających potrzeby pracowników i przedsiębiorstw.

1.8. Komitet zaleca partnerom społecznym przeprowadzenie na każdym szczeblu inkluzywnych negocjacji zbiorowych i zachęca ich do rozważenia nowych działań (także w ramach przyszłego programu prac europejskich partnerów społecznych) nastawionych na zwiększenie zatrudnienia kobiet w sektorze cyfrowym z myślą o **zlikwidowaniu różnic w płacach ze względu na płeć**, zdecydowanej ochronie **macierzyństwa** dzięki odpowiednim instrumentom oraz tworzeniu warunków dla **autentycznej równości kobiet i mężczyzn** na rynku pracy. Ponadto EKES zaleca instytucjom każdego szczebla, partnerom społecznym i zorganizowanemu społeczeństwu obywatelskiemu podjęcie skoordynowanych działań na rzecz zapewniania równego traktowania kobiet i mężczyzn w każdej dziedzinie życia społecznego.

1.9. Komitet uważa, zwłaszcza w kontekście potencjalnego pominięcia licznych grup ludności wynikającego z **wykluczenia cyfrowego**, że zrównoważony rozwój społeczny zasadza się na równych i rzeczywistych możliwościach **uczenia się przez całe życie**, już od wczesnego dzieciństwa. EKES zaleca, aby decydenci wzięli pod uwagę działania mające ograniczyć deficyt umiejętności w najważniejszych obszarach gospodarki cyfrowej, które są decydujące dla

⁽²⁾ Dz.U. C 170 z 5.6.2014, s. 23.

osiągnięcia doskonałości i zwiększenia konkurencyjności Europy. Dlatego też niezwykle ważne jest zapewnienie ścieżek rozwoju umiejętności cyfrowych dla osób zagrożonych wykluczeniem cyfrowym w zakresie korzystania z praw i usług społecznych – zwłaszcza tych podstawowych. Zaleca, by partnerzy społeczni i instytucje we współpracy ze społeczeństwem obywatelskim bez zwłoki podejmowali działania w tym zakresie. Zadaniem władz publicznych wszystkich szczebli jest zagwarantowanie dostępności odpowiedniej infrastruktury cyfrowej oraz dopilnowanie, by prowadziła ona do większego włączenia społecznego i przezwyciężenia ewentualnych dysproporcji między terytoriami i środowiskami.

2. Koncepcja zrównoważonego rozwoju społecznego w erze cyfryzacji i globalizacji

2.1. Niniejsza opinia rozpoznawcza ma za zadanie **całościowo przeanalizować** zagadnienie zrównoważonego rozwoju społecznego – począwszy od samej definicji i kończąc na efektach w postaci działań politycznych w kwestiach społecznych, pracowniczych i gospodarczych.

2.2. Skutki **globalizacji**, brzemień **kryzysu ekonomicznego**, **obniżanie się współczynnika urodzeń** i w związku z tym **starzenie się społeczeństwa Europy** oraz **niski wzrost gospodarczy**, typowy dla większości krajów UE, to główne elementy składające się na aktualne problemy społeczne o krytycznym znaczeniu.

2.3. Liczne wskaźniki społeczno-gospodarcze faktycznie pokazują, że wdrażane przede wszystkim na szczeblu europejskim i krajowym strategie służące wyjściu z kryzysu, choć miały na celu zahamowanie destabilizującego oddziaływania czynników globalnych, to zarazem zbyt często **zwiększały nierówności** i **na nowo zakłócały równowagę** – także z geograficznego punktu widzenia – pomiędzy grupami społecznymi, płciami i pokoleniami. Konieczne jest więc, by instytucje we współpracy z partnerami społecznymi i ze zorganizowanym społeczeństwem obywatelskim podejmowały wysiłki na wszystkich poziomach w celu przedstawienia strategii nastawionych na zniwelowanie tych zaburzeń równowagi i nierówności przede wszystkim poprzez zwiększenie zatrudnienia dzięki zrównoważonemu wzrostowi w większym stopniu nastawionemu na włączenie społeczne.

2.4. Koncepcja zrównoważonego rozwoju opiera się na trzech głównych elementach – zrównoważonym rozwoju w dziedzinie **środowiska, gospodarki i w dziedzinie społecznej**. Te trzy elementy zostały zapisane w traktatach europejskich i znajdują odzwierciedlenie w koncepcji zrównoważonego rozwoju, która stanowi podstawę dla oenztowskiej agendy na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030 i jej 17 celów. Eurostat w swym przeglądzie postępów w realizacji celów zrównoważonego rozwoju w UE stwierdził w 2017 r., że chociaż poczyniono znaczne postępy w kierunku ogólnej realizacji środowiskowych celów zrównoważonego rozwoju (cel nr 7 – „przystępna cenowo i czysta energia”, cel nr 12 – „odpowiedzialna konsumpcja i produkcja”, cel nr 15 – „ochrona życia na ziemi”, cel nr 11 – „zrównoważone miasta i społeczności”), to **postęp w dziedzinie bardziej zrównoważonego rozwoju społecznego był niewielki** (cel nr 4 – „edukacja wysokiej jakości”, cel nr 5 – „równouprawnienie płci”, cel nr 8 – „godna praca i wzrost gospodarczy”, cel nr 1 – „likwidacja ubóstwa”, cel nr 2 – „zero głodu” i cel nr 10 – „zmniejszenie nierówności”).

2.5. Choć zasadniczo przyjmuje się **definicję zrównoważonego rozwoju społecznego** jako „zdolność do zagwarantowania warunków dobrostanu ludzi (bezpieczeństwa, zdrowia, edukacji, demokracji, uczestnictwa i sprawiedliwości) sprawiedliwie rozdzielonych niezależnie od klasy i płci”, to trzeba dodać, że koncepcja ta może przybrać różną postać w zależności od kontekstu, w jakim zostanie użyta. Zrównoważony rozwój społeczny powinien być wprowadzany i realizowany na równi ze zrównoważeniem środowiskowym i gospodarczym z myślą o zmniejszeniu nierówności.

2.6. Tymczasem w ostatnich latach przy określaniu polityk makroekonomicznych zrównoważony rozwój społeczny był często błędnie **przeciwstawiany stabilności gospodarczej i finansowej**. Przykładem tego są reformy strukturalne opracowane przez instytucje europejskie, a następnie wdrażane przez rządy krajowe w reakcji na kryzys finansowy i ekonomiczny w latach 2007–2008. Ani instytucje, ani partnerzy społeczni nie powinni stawiać konkurencyjności i zrównoważoności po przeciwnych stronach barykady. Wykazano wręcz, że np. przedsiębiorstwa bardziej zaawansowane pod względem zrównoważenia są też bardziej konkurencyjne na szczeblu międzynarodowym. Poza tym UE powinna dążyć do tego, by globalizacja zmierzała w kierunku realizacji zrównoważonego rozwoju z korzyścią dla przedsiębiorstw i pracowników.

2.7. Jeśli chodzi o dążenie do zrównoważonego i sprzyjającego włączeniu społecznemu wzrostu gospodarczego oraz o tworzenie godnych miejsc pracy i stymulowanie konkurencyjności przy jednoczesnym dbaniu o zrównoważony rozwój społeczny, to spośród wszystkich przedsiębiorstw szczególną rolę mają do odegrania **MŚP**.

2.8. **Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030 i związane z nią 17 celów** określają horyzont, w ramach którego należy powiązać innowacje ze zrównoważonym rozwojem za pomocą połączenia inicjatyw globalnych i krajowych. Trzeba więc jasno stwierdzić, że **obecny model rozwoju nie jest zrównoważony** ani pod względem środowiskowym, ani gospodarczym, ani społecznym, i wyjść tym samym poza dogmat, że zrównoważony rozwój dotyczy tylko środowiska. Należy propagować **zintegrowaną wizję** rozwoju o wielu wymiarach. Wdrażanie agendy na rzecz zrównoważonego rozwoju wymaga zaangażowania wszystkich podmiotów społeczeństwa – instytucji, partnerów społecznych, zorganizowanego społeczeństwa obywatelskiego, środowiska akademickiego i badawczego – a także skutecznych środków ewaluacji.

2.9. EKES wielokrotnie wskazywał na konieczność zapewnienia cennych wzajemnych powiązań pomiędzy polityką finansową i makroekonomiczną a prawami socjalnymi, zwracając zarazem uwagę na brak poszanowania tych praw, który prowadzi do pogłębiających się nierówności w obrębie Unii. Kwestia zrównoważonego rozwoju społecznego musi być wyraźnie podejmowana zwłaszcza w toczącej się debacie na temat propozycji dotyczących **przyszłej struktury unii gospodarczej i walutowej** (UGW) oraz **wieloletnich ram finansowych** (WRF). W oparciu o systemy monitorowania i istniejące już wskaźniki należałoby jeszcze dokładniej analizować wpływ działań podejmowanych w dziedzinie polityki społecznej pod kątem ich zgodności z zasadami zrównoważonego rozwoju społecznego.

2.10. EKES uważa, że zadaniem instytucji jest także przeprowadzenie oceny już istniejących oraz nowych instrumentów (takich jak tabela wyników filaru praw socjalnych) oraz zweryfikowanie ich skuteczności. Ma to na celu dokładne określenie, jak na obywateli będzie oddziaływać proponowana polityka w dziedzinie spraw socjalnych.

2.11. Aby przezwyciężyć występujące w UE dysproporcje regionalne, które niekiedy jeszcze pogłębiają się wskutek kryzysu gospodarczego, trzeba m.in. propagować nowe i skuteczniejsze **strategie wykorzystania zasobów**, zwłaszcza dzięki mobilizacji środków europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych. Fundusze te powinny być przeznaczane w pierwszej kolejności na pobudzanie **zrównoważonego wzrostu gospodarczego** i tworzenie **wysokiej jakości miejsc pracy**. W swej opinii w sprawie wpływu inwestycji społecznych na zatrudnienie i budżety publiczne ⁽³⁾ EKES opowiedział się już za **europejskim programem naprawy gospodarczej i inwestycji** o budżecie w wysokości 2 % PKB i za położeniem większego nacisku na inwestycje społeczne. Należy przeznaczyć nowe środki finansowe na ten plan inwestycyjny, aby uzupełnić istniejące europejskie fundusze strukturalne i inwestycyjne.

3. Europejski model społeczny: zrównoważoność i poprawa warunków życia i pracy

3.1. EKES powtarza, że **europejski model społeczny** stanowi wyjątkową spuściznę tożsamości europejskiej. Poprzez istniejące systemy zabezpieczenia społecznego gwarantuje on wszystkim wysoki stopień ochrony socjalnej i praw obywatelskich. EKES uważa zatem, że nie wolno kwestionować tego modelu, lecz przeciwnie – należy go wzmocnić. W związku z tym ważne jest, by polityka UE dążyła do **zapewnienia stałej poprawy warunków życia i pracy** obywateli europejskich w różnych aspektach, tak jak przewidziano w traktatach od początków integracji Unii.

3.2. Obecny program prac Komisji obejmuje takie inicjatywy jak pakiet dotyczący sprawiedliwości społecznej (social fairness package), inicjatywę na rzecz równości opodatkowania w erze cyfrowej, a także środki na rzecz reformy UGW. EKES zaleca, by te inicjatywy wykorzystano do propagowania zrównoważoności europejskiego modelu społecznego ⁽⁴⁾.

3.3. Komitet uważa, że przy opracowywaniu polityki dotyczącej rynku pracy konieczne jest **właściwe wyważenie zrównoważonego rozwoju społecznego i gospodarczego**. W ostatniej dekadzie pogłębiły się dysproporcje i nierówności pomiędzy obywatelami Europy w dostępie zarówno do świadczeń z zakresu zabezpieczenia społecznego, jak i do rynku pracy. Mnożą się także nietypowe formy pracy, co wyraźnie widać w wielu statystykach. Skutkiem jest coraz dotkliwsze poczucie niepewności wśród obywateli Europy, jeśli chodzi o perspektywy poprawy ogólnych warunków ich życia. Poczucie niepewności jutra pogłębiło się zwłaszcza wśród młodzieży i kobiet, a także wśród wszystkich najbardziej zagrożonych grup społecznych. Dlatego EKES podkreśla ogromne znaczenie wspierania **integracji migrantów na rynku pracy**, jako że ich wkład w systemy zabezpieczenia społecznego w wielu przypadkach okazuje się decydujący dla stabilności systemów i siatki bezpieczeństwa socjalnego.

3.4. EKES odnotowuje obawy dotyczące potrzeby zaktualizowania obowiązujących standardów pracy i standardów społecznych, wyrażone przez **Parlament Europejski** w rezolucji z 19 stycznia 2017 r. w sprawie Europejskiego filaru praw socjalnych. W odpowiednim czasie wniesie wkład w pakiet dotyczący sprawiedliwości społecznej ujęty w programie prac Komisji Europejskiej na rok 2018. Podkreśla również potrzebę wsparcia nowych, bardziej zróżnicowanych ścieżek kariery na rynkach pracy za pomocą odpowiednich warunków ramowych, które zarówno poprawiłyby zatrudnienie i standardy dla pracowników w całej Europie niezależnie od warunków umów o pracę, jak i sprzyjałyby większej konwergencji na drodze do lepszych warunków pracy i życia. Przyczyniłoby się to również do przezwyciężenia dysproporcji regionalnych. EKES popiera zalecenie Parlamentu Europejskiego, by Komisja Europejska i partnerzy społeczni wspólnie dążyli do przedstawienia wniosku dotyczącego **dyrektywy ramowej** w sprawie godnych warunków pracy we wszystkich formach zatrudnienia, która to dyrektywa rozszerzałaby dotychczasowe normy minimalne na nowe rodzaje stosunków pracy.

⁽³⁾ Dz.U. C 226 z 16.7.2014, s. 21.

⁽⁴⁾ Dz.U. C 51 z 17.2.2011, s. 20.

3.5. Komitet w wielu opiniach analizował zjawisko **cyfryzacji** i jego wpływ na **organizację pracy i zatrudnienie** ⁽⁵⁾. Nie powinniśmy jednak zawężyć tej analizy tylko do sfery zatrudnienia i rynku pracy. Coraz powszechniejsze korzystanie z narzędzi cyfrowych na co dzień generuje daleko idące zmiany w naszym życiu – w relacjach osobistych, społecznych, a nawet w kontekście polityki, wolontariatu czy w odniesieniu do społeczeństwa obywatelskiego. UE powinna propagować działania na rzecz wczesnej edukacji i uczenia się przez całe życie, zwłaszcza w zakresie umiejętności cyfrowych, by zaradzić problemowi niedopasowania umiejętności do potrzeb rynku pracy. Systemy edukacji, w tym szkolnictwa wyższego, szkolenia zawodowego i uczenia się przez całe życie, powinny dążyć do doskonałości, by europejskie pomysły, towary i usługi wyszły na prowadzenie w dziedzinie badań, innowacji i konkurencyjności.

3.6. W wielu opiniach EKES zwracał również uwagę, że w szczególny sposób należy uwzględnić potrzeby **grup podatnych na zagrożenia społeczne**. Trzeba zapewnić inkluzywne systemy zabezpieczenia społecznego, które w szczególny sposób uwzględniałyby potrzeby tych osób i ich rodzin, aby zagwarantować im godne warunki życia i wsparcie, oraz które pozwalałyby na utrzymanie miejsca pracy dostosowanego do ich indywidualnych potrzeb.

3.7. **Osoby z niepełnosprawnościami** zajmują centralne miejsce w Konwencji Narodów Zjednoczonych o prawach osób niepełnosprawnych i w europejskiej strategii w sprawie niepełnosprawności. EKES zaleca, by podjąć wszelkie starania na rzecz osiągnięcia znaczącego postępu we wszystkich ośmiu priorytetowych dziedzinach działania służących realizacji celów określonych w konwencji Narodów Zjednoczonych. Działania te dotyczą dostępności, uczestnictwa, równości, zatrudnienia, kształcenia i szkolenia, ochrony socjalnej, zdrowia i propagowania praw osób niepełnosprawnych na poziomie międzynarodowym. Z uwagi na to, że cyfryzacja wpływa na wszystkie dziedziny naszego codziennego życia, EKES apeluje o szczególne uwzględnienie osób z niepełnosprawnościami, gdyż jest wysoce prawdopodobne, że odczują one skutki transformacji cyfrowej. Unia Europejska powinna wykorzystywać liczne możliwości stojące przed osobami z niepełnosprawnościami, by wspierać ich zdolność do zatrudnienia i dostęp do godziwej pracy, co także umożliwi im wnoszenie wkładu do systemów zabezpieczenia społecznego. EKES zaleca zatem, by stworzyć niezbędne warunki do aktywniejszego wykorzystywania narzędzi służących szkoleniu przez całe życie i przekwalifikowaniu osób z niepełnosprawnościami w ramach nowych zawodów cyfrowych.

3.8. Zdaniem EKES-u podstawowe znaczenie ma podjęcie tematu zrównoważonego rozwoju społecznego w polityce europejskiej w odniesieniu do **ludzi młodych** oraz do **przyszłości europejskiego modelu społecznego**. Większe skoncentrowanie działań UE na przyszłości europejskiego modelu społecznego i na jego trwałości stanowi jedyną możliwą odpowiedź na narastający sceptycyzm młodego pokolenia wobec instytucji (czego najbardziej niepokojącym wyrazem jest bardzo niski wskaźnik udziału w wyborach), jak również wobec zorganizowanego społeczeństwa obywatelskiego, partii politycznych i związków zawodowych. Jest to także jedyna odpowiedź na coraz częstsze przystępowanie młodych ludzi do ruchów eurosceptycznych i skrajnie prawicowych. EKES zaleca instytucjom europejskim i rządów krajowym, by realizowały wszelkie inicjatywy nastawione na zwiększenie liczby i podniesienie jakości miejsc pracy dla osób młodych. Trzeba wspierać też mobilność wśród młodzieży, zapewnić perspektywę godnego zabezpieczenia społecznego oraz promować kształcenie i szkolenie przez całe życie na wszystkich szczeblach. Należy zapewnić odpowiednie finansowanie takim inicjatywom jak Erasmus+, gwarancja dla młodzieży i wszelkim innym środkiem przewidzianym w Inicjatywie na rzecz zatrudnienia ludzi młodych, tak aby zostały należycie wdrożone.

3.9. EKES uważa, że bardzo ważne jest zadbanie o **zrównoważony rozwój społeczny w kontekście dochodu**, zwłaszcza w przypadku osób w wieku emerytalnym. Systemy zabezpieczenia społecznego ⁽⁶⁾ muszą gwarantować godne warunki życia i nie dopuszczać do sytuacji, w której ludzie znajdują się poniżej progu ubóstwa. W licznych opiniach EKES zwracał uwagę na potrzebę wprowadzenia systemów emerytalnych, których fundamentem byłaby zasada **solidarności międzypokoleniowej**. Komitet respektuje różnorodność systemów krajowych, a zarazem podkreśla, że zasadniczą kwestią jest zwiększenie zatrudnienia, które przyczyni się do odpowiedniego wyposażenia systemów zabezpieczenia społecznego. Wszelkie rodzaje umów o pracę, w tym tzw. nowe formy organizacji pracy związane z cyfryzacją, powinny dawać dostęp do świadczeń w ramach systemu zabezpieczenia społecznego, a także wiązać się z obowiązkiem odprowadzania składek do tego systemu ⁽⁷⁾.

3.10. W swych ostatnich inicjatywach z zakresu zatrudnienia Komisja Europejska dużo uwagi poświęciła kwestii **transformacji zawodowej**, ponieważ w ostatnich latach coraz bardziej niepokojącą tendencją jest wydłużenie w przypadku ludzi młodych okresu pomiędzy zakończeniem nauki a rozpoczęciem pierwszej pracy, a zwłaszcza pierwszej stałej pracy. Pogorszyła się także sytuacja osób długotrwale bezrobotnych i osób zbliżających się o wieku emerytalnego. Dlatego EKES z zadowoleniem przyjmuje takie inicjatywy jak gwarancja dla młodzieży, ścieżki poprawy umiejętności, promowanie przyuczania do zawodu jako głównej drogi wejścia na rynek pracy poprzez europejski sojusz na rzecz przygotowania zawodowego, a także inicjatywy mające na celu rozwiązanie problemu długotrwałego bezrobocia. W związku z tym zachęca instytucje europejskie i krajowe do zapewnienia odpowiednich zasobów, by ułatwić

⁽⁵⁾ SOC/570 (zob. s. 8 niniejszego Dziennika Urzędowego); Dz.U. C 129 z 11.4.2018, s. 7; Dz.U. C 434 z 15.12.2017, s. 36; Dz.U. C 434 z 15.12.2017, s. 30; Dz.U. C 173 z 31.5.2017, s. 45; Dz.U. C 303 z 19.8.2016, s. 54; Dz.U. C 13 z 15.1.2016, s. 161; Dz.U. C 128 z 18.5.2010, s. 74.

⁽⁶⁾ Dz.U. C 13 z 15.1.2016, s. 40.

⁽⁷⁾ Dz.U. C 129 z 11.4.2018, s. 7; Dz.U. C 84 z 17.3.2011, s. 38; Dz.U. C 120 z 16.5.2008, s. 66.

i przyspieszyć proces transformacji zawodowej, a także odpowiednich szkoleń w celu właściwego **zagwarantowania ciągłości dochodu**, szczególnie wśród grup znajdujących się w najbardziej niekorzystnej sytuacji i wśród osób z problemami w podnoszeniu kwalifikacji. Ważne, by tymi działaniami zwiększyć ich szanse na znalezienie pracy. Ponadto EKES zaleca stworzenie przedsiębiorstwom odpowiednich warunków dla utrzymania konkurencyjności oraz zagwarantowanie płynnej transformacji zawodowej za pomocą siatki bezpieczeństwa socjalnego i innych środków elastyczności zewnętrznej uwzględniających potrzeby pracowników i przedsiębiorstw.

3.11. Zdaniem Komitetu jednym z fundamentów zrównoważonego rozwoju społecznego jest **pełna równość płci**. Jednocześnie zauważa, że z danych Eurostatu i innych dostępnych wskaźników wynika, że w tej dziedzinie wciąż występują niedopuszczalne nierówności, które stanowią nie tylko naruszenie zasad równości traktowania zawartych w traktatach, ale także poważną przeszkodę na drodze ku pełnemu wykorzystaniu potencjału gospodarczego UE. EKES z zadowoleniem przyjmuje zatem niedawne inicjatywy w tej dziedzinie, a w szczególności pakiet działań Komisji na rzecz godzenia życia prywatnego i zawodowego. Zaleca partnerom społecznym przeprowadzanie na każdym szczeblu inkluzywnych negocjacji zbiorowych i przeanalizowanie potencjalnych nowych środków (także w ramach przyszłego programu prac europejskich partnerów społecznych) nastawionych na zniwelowanie różnic w płacach ze względu na płeć, zdecydowaną ochronę macierzyństwa przy pomocy odpowiednich instrumentów oraz tworzenie warunków dla autentycznej równości kobiet i mężczyzn na rynku pracy. Ponadto EKES zaleca instytucjom każdego szczebla, partnerom społecznym i organizacjom społeczeństwa obywatelskiego podjęcie skoordynowanych działań na rzecz zapewniania **równego traktowania kobiet i mężczyzn** w każdej sferze życia społecznego.

3.12. W licznych ekspertyzach i badaniach analizuje się **nowe zagrożenia społeczne** związane z wpływem globalizacji i cyfryzacji na rynek pracy. EKES podziela obawy co do rosnącej fragmentacji pracy, robotyzacji i informatyzacji, a jednocześnie uważa te procesy – pod warunkiem że będą dobrze zarządzane – za szansę na poprawę warunków pracy, zmniejszenia uciążliwości pewnych trudnych zadań oraz uproszczenie szczególnie skomplikowanych zadań.

3.13. Również **ochrona konsumentów** odgrywa znaczącą rolę w dziedzinie zrównoważonego rozwoju społecznego, ponieważ i ta sfera podlega zmianom w wyniku transformacji cyfrowej. Dlatego właściwa polityka europejska powinna zawsze być aktualna i powinna gwarantować skuteczne instrumenty rozwiązywania problemów konsumentów. Należy zwrócić szczególną uwagę na wynikające z cyfryzacji zmiany w takich sektorach jak transport, energia i usługi finansowe.

3.14. **Nowe nierówności** i zagrożenia społeczne ery cyfrowej mogą wynikać także z **wykluczenia cyfrowego**, czyli z nieprzyswojenia przez pewne grupy społeczne koniecznych umiejętności informatycznych lub podstawowych kompetencji cyfrowych zapewniających dostęp do często niezbędnych informacji i usług. Zdaniem EKES-u zrównoważony rozwój społeczny oznacza także sprawiedliwy i faktyczny dostęp do możliwości kształcenia się przez całe życie – począwszy od wczesnego dzieciństwa. Jest to niezbędne zwłaszcza dla osób niepełnosprawnych, szczególnie w odniesieniu do nowych zawodów cyfrowych. Takie programy kształcenia powinny uwzględniać ryzyko pominięcia znacznych grup społecznych, zwłaszcza osób starszych, ubogich, mających niskie kwalifikacje, mieszkańców odległych regionów, migrantów itd., właśnie na skutek wykluczenia cyfrowego. W erze cyfrowej istotne jest zagwarantowanie wszystkim osobom zagrożonym bezrobociem dostępu do internetu, możliwości zdobywania umiejętności informatycznych oraz egzekwowania przysługujących im praw i korzystania z usług społecznych, w szczególności tych podstawowych. Komitet wzywa partnerów społecznych i instytucje, by we współpracy ze zorganizowanym społeczeństwem obywatelskim niezwłocznie podjęły działania w tym zakresie.

Bruksela, dnia 15 marca 2018 r.

Georges DASSIS
Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego

ZAŁĄCZNIK

Następujące poprawki do pkt 1.3 i 3.4, które uzyskały poparcie co najmniej jednej czwartej oddanych głosów, zostały odrzucone w trakcie debaty:

Punkt 1.3**Zmienić:**

- 1.3. EKES odnotowuje obawy dotyczące potrzeby zaktualizowania obowiązujących standardów pracy i standardów społecznych, wyrażone przez Parlament Europejski w rezolucji z 19 stycznia 2017 r. w sprawie Europejskiego filaru praw socjalnych. W odpowiednim czasie wniesie wkład w pakiet dotyczący sprawiedliwości społecznej ujęty w programie prac Komisji Europejskiej na rok 2018. Podkreśla również potrzebę wsparcia nowych, bardziej zróżnicowanych ścieżek kariery na rynkach pracy za pomocą odpowiednich warunków ramowych, które zarówno poprawiłyby zatrudnienie i standardy dla pracowników w całej Europie niezależnie od warunków umów o pracę, jak i sprzyjałyby większej konwergencji na drodze do lepszych warunków pracy i życia. Przyczyniłoby się to również do przewyciężenia dysproporcji regionalnych. EKES przyjmie opinię, w której poprze wniosek dotyczący dyrektywy ramowej w sprawie godnych warunków pracy w Unii Europejskiej.

Uzasadnienie

Zostanie przedstawione ustnie.

Wynik głosowania

Za: 72
Przeciw: 121
Wstrzymało się: 9

Punkt 3.4**Zmienić:**

- 3.4. EKES odnotowuje obawy dotyczące potrzeby zaktualizowania obowiązujących standardów pracy i standardów społecznych, wyrażone przez **Parlament Europejski** w rezolucji z 19 stycznia 2017 r. w sprawie Europejskiego filaru praw socjalnych. W odpowiednim czasie wniesie wkład w pakiet dotyczący sprawiedliwości społecznej ujęty w programie prac Komisji Europejskiej na rok 2018. Podkreśla również potrzebę wsparcia nowych, bardziej zróżnicowanych ścieżek kariery na rynkach pracy za pomocą odpowiednich warunków ramowych, które zarówno poprawiłyby zatrudnienie i standardy dla pracowników w całej Europie niezależnie od warunków umów o pracę, jak i sprzyjałyby większej konwergencji na drodze do lepszych warunków pracy i życia. Przyczyniłoby się to również do przewyciężenia dysproporcji regionalnych. EKES przyjmie opinię, w której poprze wniosek dotyczący **dyrektywy ramowej** w sprawie godnych warunków pracy w Unii Europejskiej.

Uzasadnienie

Zostanie przedstawione ustnie.

Wynik głosowania

Za: 72
Przeciw: 121
Wstrzymało się: 9
